

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/288/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7210221164
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7210221164.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Andrey Mazákovvej v právnej veci navrhovateľa A. G. A. nar. X.X.XXXX bývajúceho v L. na Z. ul. č. XX proti odporcovi G. L. nar. XX.X.XXXX bývajúcemu v L. na H.Š. ul. č. XX za účasti matky navrhovateľa G. A. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v L. na Z. ul. č. XX v konaní o zvýšenie výživného o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Košice II z 27.6.2013 č.k. 25P 321/2010-212 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutých výrokoch o zvýšení výživného a dlžnom výživnom.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zvýšil výživné od otca (odporcu) pre v tom čase maloletého navrhovateľa A. G. A. nar. X.X.XXXX naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Košice II z 18.3.1997 č.k. Nc 1076/96-25 z 26,55 € na 120 € mesačne od 1.2.2010, ktoré je otec (odporca) povinný platiť matke maloletého navrhovateľa vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred. Dlžné výživné za obdobie od 2.9.2010 do 30.6.2013 vo výške 3.175,30 € zaviazal otca (odporcu) uhradiť do 4 mesiacov od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh matky zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca a žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zvýšil výživné na 50 € mesačne, alternatívne, ak prizná zvýšenie výživného odo dňa podania návrhu, žiadal, aby mu súd umožnil dlžné výživné uhradiť v splátkach. Uviedol, že matka svojím návrhom žiadala zvýšenie výživného aj vzhľadom na jej nepriaznivú finančnú situáciu, nakoľko je na rodičovskej dovolenke a s priateľom žijú z finančných prostriedkov, ktoré získali od rodičov jej priateľa za predaj ich bytu, keďže nemajú finančný príjem. Podľa výpisov z obchodného registra bola matka členkou predstavenstva v obchodnej spoločnosti AMS - Asset Management a.s. v období od 17.12.2009 do 15.3.2011, je konateľkou a spoločníčkou v obchodnej spoločnosti ENRO s.r.o. od 8.6.2012 doteraz s výškou vkladu 4.000 €, je členkou dozornej rady v obchodnej spoločnosti IMUNA PHARM a.s. od 29.5.2013 doteraz a je jedinou konateľkou a spoločníčkou v obchodnej spoločnosti LEMONG s.r.o. od 16.1.2013 doposiaľ s výškou vkladu 5.000 €. Matka podniká prostredníctvom týchto obchodných spoločností a pravdepodobne má príjem aj z členstva v predstavenstve a dozornej rade obchodných spoločností, taktiež mala finančné prostriedky v sume 9.000 € na vklady spoločníka do obchodných spoločností. Na základe toho nebude v takej finančnej tiesni, ako prezentuje. O podnikaní matky v čase rozhodovania súdu prvého stupňa nevedel, dozvedel sa o tom až nedávno, preto nemohol uvedené dôkazy súdu predložiť. K odvolaniu zároveň pripojil výpisy z obchodného registra. Ďalej uviedol, že od 11.3.2010 nie je zamestnaný, ale aktívne sa snaží nájsť si prácu. Je evidovaný na úrade práce, kde pravidelne mesačne predkladá doklady o tom, ako si hľadá prácu. V opačnom prípade by ho z evidencie uchádzačov o zamestnanie vyradili. Kópie dokladov od zamestnávateľov, u ktorých sa snažil zamestnať, si žiaľ neodkladal. Osobne požiadal úrad práce, aby mu poskytol kópie dokladov, avšak príslušná

pracovníčka mu povedala, že tieto doklady mu poskytnúť nemôže. Nakoľko súd nezisťoval, či si aktívne hľadá prácu, navrhol, aby si súd vyžiadal tieto doklady od úradu práce. Tým jednoznačne preukáže, že ako uchádzať o zamestnanie si aktívne hľadá prácu, avšak pre nedostatok voľných pracovných miest ho zamestnávateľia nemôžu zamestnať. Je bez práce a momentálne žije len z príjmov jeho družky E. G., s ktorou majú maloletú dcéru Y.. Uvedomuje si, že má vyživovaciu povinnosť voči synovi, ale nie je v jeho možnostiach platiť súdom určené výživné 120 €. Vzhľadom na to je zrejmé, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal všetky dôkazy a taktiež doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti a dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené.

Matka navrhovateľa vo vyjadrení k odvolaniu odporcu navrhla rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Ďalej uviedla, že od 2.9.2010 skutočne čerpala rodičovskú dovolenku z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu jej dcéry narodenej 20.5.2007, pričom dôkaz o tom je priložený v spise. V období od 17.12.2009 do 9.3.2011 bola členkou predstavenstva Asociácie maklérov Slovenska a.s.. Táto spoločnosť však nevykonávala žiadnu aktívnu činnosť a z tejto funkcie nepoberala ani žiaden príjem a funkčné pôžitky. V septembri 2011 sa opäť vrátila do svojho pôvodného a hlavného zamestnania, kde pracuje doposiaľ a potvrdenie o jej výške priemerného mesačného príjmu je taktiež súčasťou spisu. V spoločnosti ENRO s.r.o. je konateľkou od 8.6.2012, spoločnosť dosiahla za daňové obdobie, v ktorom je konateľkou, účtovnú stratu. V tejto spoločnosti nepoberala žiaden príjem ani funkčné pôžitky. V tomto roku spoločnosť nevykonala žiadnu činnosť a nepoberá z nej žiaden príjem. Funkcie konateľa sa vzdala a v krátkom čase prebehne zasadnutie valného zhromaždenia, na ktorom sa rozhodne o jej odvolaní. V spoločnosti LEMONG s.r.o. je konateľkou od 16.1.2013, jej činnosť je v začiatkoch, žiaden príjem z tejto spoločnosti nepoberá. V spoločnosti IMUNA PHARM a.s. je členkou dozornej rady od 29.5.2013 a žiaden príjem ani funkčné pôžitky od tejto spoločnosti nepoberá. Uviedla, že odporca o týchto skutočnostiach vedel už v čase posledného pojednávania, nakoľko to spomenul na pojednávaní i počas ich rozhovoru v čase čakania na vynesenie rozsudku. Dôvodom podania návrhu na zvýšenie výživného bola skutočnosť, že 14 rokov nedošlo k zvýšeniu výživného od otca pre ich syna napriek tomu, že došlo k značnému zvýšeniu nákladov na jeho výchovu a výživu a to aj s ohľadom na všeobecný cenový vývoj od roku 1996 doposiaľ. Od septembra 2008 sa odporca úmyselne vyhýba vyživovacej povinnosti až doposiaľ, výživné uhrádza vždy až na výzvy Policajného zboru SR. Niekoľkokrát bolo voči nemu vznesené aj obvinenie pre trestný čin zanedbania povinnej výživy. Na základe jej posledného oznámenia z 8.8.2012 bol k 2.1.2013 dňa 3.7.2013 vydaný a správoplatnený trestný rozkaz Okresného súdu Košice II č.k. 5T 166/2012, ktorým bol odporca uznaný vinným za prečin zanedbania povinnej výživy od októbra 2011 do decembra 2013 a podmienene odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 4 mesiacov so skúšobnou dobou 16 mesiacov. Keďže zámerne nepreberá úradné zásielky a tým umelo predlžuje čas konania, trestný rozkaz mu bol doručený prostredníctvom Policajného zboru až 30.4.2013. V zákonnej lehote podal odpor s tým, že do jedného mesiaca uhradí dlžné výživné a žiadal vytyčiť vo veci hlavné pojednávanie, ktoré prebehlo 3.7.2013, odporca výživné neuhradil, na svoju obhajobu uviedol, že od 28.6.2013 má prácu a teda dlžné výživné uhradí. Odpor vzal späť a okresný súd potvrdil trestný rozkaz. Do dnešného dňa však dlžné výživné neuhradil a v odvolaní opäť uvádza, že je nezamestnaný. Následne bolo voči nemu začaté 3.7.2013 ďalšie trestné stíhanie a vznesené obvinenie pre prečin zanedbania povinnej výživy, na základe čoho odporca následne uhradil výživné za obdobie od januára 2013 do júna 2013 zjavne pod tlakom, že by mohol byť nepodmienečne odsúdený. Ďalej poukázala na zistený skutkový stav súdom prvého stupňa a zdôraznila, že odporca svojím konaním znemožnil posúdenie súdu, či dôvody ním uvádzané pre ukončenie podnikania sú pravdivé, keďže nespolupracoval so súdnym znalcom. Poukázala na to, že syn v septembri 2013 dosiahne vek 18 rokov a nastúpi do 3. ročníka gymnázia. Domnieva sa, že jej príjem v tomto konaní nie je natoľko podstatný, ako uvádza odporca, pretože obaja rodičia sú povinní podľa zákona plniť si vyživovaciu povinnosť voči svojim deťom. Jej príspevok na výživu syna je v tomto smere neporovnateľný s príspevkom odporcu. Odporcom navrhnuté výživné 50 € považuje za absolútne neprimerané, v rozpore s oprávnenými potrebami dieťaťa aj rodičovskou etikou. Rovnako nevidí dôvod na prípadné predĺženie splátok výživného, pretože ani ona nebola žiadnym spôsobom zvýhodnená pri plnení si každodennej vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa. K vyjadreniu pripojila potvrdenie o podaní daňového priznania za rok 2012, daňové priznanie k dani z príjmov právnickej osoby spoločnosti ENRO s.r.o. za rok 2012, uznesenie o začatí trestného stíhania otca pre prečin zanedbania povinnej výživy zo 17.3.2009, uznesenie z 11.12.2009 o zastavení trestného stíhania otca, lebo zanikla trestnosť činu, uznesenie z 15.3.2010 o začatí trestného stíhania pre prečin zanedbania povinnej výživy otca, trestný rozkaz Okresného súdu Košice II 5T 166/2012, ktorým bol otec uznaný vinným pre neplnenie vyživovacej povinnosti k synovi od októbra 2011, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní

4 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 16 mesiacov, ktorý nadobudol právoplatnosť 3.7.2013, upovedomenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia z 11.7.2013.

Navrhovateľ A. G. A. dovŕšil plnoletosť X.X.XXXX, teda po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania a lehoty na podanie vyjadrenia k odvolaniu odporcu.

Výrok rozsudku o zamietnutí návrhu matky v prevyšujúcej časti nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť, preto nebol predmetom preskúmania v odvolacom konaní (§ 206 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutých častiach spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 2 písm.a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine a v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Predpokladom zmeny rozhodnutia o výživnom podľa ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine je výrazná zmena pomerov na strane oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom, pričom musí ísť o zmenu trvalú, nielen prechodnú a musí sa jednať o zásadnú zmenu v tých okolnostiach, z ktorých vychádzalo predchádzajúce rozhodnutie súdu o výživnom. Pri rozhodovaní o zmene výživného sa obdobne použijú zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výživného, v tomto prípade ust. § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 a ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Kritériami určovania rozsahu vyživovacej povinnosti v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení sú odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. Pri určení rozsahu výživného je potrebné vychádzať z toho, aká peňažná suma je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, medzi ktoré patria okrem bežných potrieb ako výživa vo vlastnom zmysle slova, šatstvo, bielizeň, obuv, náklady na bývanie, ako aj ďalšie potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov, prípravou na budúce povolanie a tiež kultúrne, športové a rekreačné potreby, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje v súčasnosti život kultúrneho človeka. Ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine rozšírilo východiská zisťovania a posudzovania možností, schopností a majetkových pomerov rodičov aj o zisťovanie takzvaných potencialít príjmov. Princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity, to znamená, že súd je povinný prihliadať aj k zjavne nevyužitým schopnostiam povinného rodiča. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti preto nie je smerodajné, aký príjem rodič v skutočnosti dosahuje alebo či vôbec pracuje, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. V tomto prejednávacom prípade bolo nepochybne preukázané, že u navrhovateľa došlo od poslednej úpravy výživného vykonanej rozsudkom Okresného súdu Košice II z 18.3.1997 č.k. Nc 1076/96-25, ktorým bol otec zaviazaný prispievať na výživu maloletého 800 Sk mesačne od 1.10.1996 k podstatným a trvalým zmenám pomerov odôvodňujúcim zmenu doterajšieho rozhodnutia o výživnom, keďže v čase predchádzajúceho rozhodnutia bol navrhovateľ v útlom veku, nenavštevoval ešte predškolské zariadenie, pričom v čase podania návrhu na zvýšenie výživného bol žiakom 9. ročníka základnej školy a v čase rozhodovania súdu prvého stupňa študentom 2. ročníka strednej školy, v dôsledku čoho došlo nepochybne k podstatnému a trvalému zvýšeniu jeho odôvodnených potrieb súvisiacich s jeho vekom, rastom a školskou dochádzkou. Súd prvého stupňa pri zisťovaní a hodnotení pomerov odporcu správne vychádzal z jeho potencialných možností a schopností, ako aj majetkových pomerov, pretože od roku 2010 nemá trvalé zamestnanie, je síce evidovaný na úrade práce, ale nepreukázal, že by mu objektívne skutočnosti bránili zamestnať sa a dosahovať taký príjem, aby si mohol riadne plniť vyživovaciu povinnosť. Otec nepreukázal, že by mu jeho vek, zdravotný stav, kvalifikácia a podobne bránili vo vykonávaní pracovnej činnosti. Rovnako nepreukázal dôvody skončenia

podnikateľskej činnosti, keďže si nesplnil edičnú povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 63 ods. 1, 2 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že rodič, ktorý má (mal) príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima. U rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou a možnosťou a schopnosťou povinného posudzujú podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval. Súd prvého stupňa taktiež správne a v súlade s ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine vyhodnotil skutočnosti týkajúce sa prevodu nehnuteľnosti - bytu v apríli 2008 ako bezdôvodné vzdanie sa majetkového prospechu, ktoré nemôže negatívne ovplyvňovať vyživovaciu povinnosť povinného rodiča k dieťaťu. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť aj takzvanú valorizačnú klauzulu obsiahnutú v ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine, ktorá ukladá súdu, aby v prípade, ak rozhoduje o zmene výživného, zohľadnil aj zmenu výšky (vývoj) životných nákladov. Vývoj životných nákladov je objektívna okolnosť, ktorá aj sama o sebe odôvodňuje zmenu výšky výživného. Objektívne preukázaný vývoj životných nákladov spoločnosti od roku 1996 do roku 2013 dovoľuje záver, že výživné 26,55 € pred 17 rokmi pokrylo potreby navrhovateľa spolu s podielom matky na výživnom v dostatočnom rozsahu, kým v súčasnosti nezabezpečuje potreby dieťaťa ani na hranici prežitia. Ponechanie výživného na doterajšej úrovni, prípadne určenie výživného v odporcom navrhovanej výške 50 € by znamenalo posunúť zodpovednosť otca (odporcu) za zdravie a život dieťaťa na matku navrhovateľa, ktorá sa osobne o navrhovateľa stará a dobrovoľne si plní vyživovaciu povinnosť, uspokojuje potreby navrhovateľa tak, ako postupne vznikajú a to nielen finančne, ale aj osobnou starostlivosťou, preto je jej podiel na výživnom niekoľkonásobne vyšší ako podiel odporcu a z uvedeného dôvodu sú námietky odporcu týkajúce sa pomerov matky navrhovateľa v tomto smere nedôvodné. Nepochybne matka aj na úkor svojho životného minima zabezpečuje starostlivosť o syna a uspokojuje jeho potreby tak, ako postupne vznikajú, teda poskytuje mu stravu, ošatenie, bývanie a zabezpečuje mu potreby pre školskú dochádzku, pričom rovnakú povinnosť má aj otec dieťaťa, teda odporca. Odvolací súd dospel k záveru, že výživné určené súdom prvého stupňa 120 € mesačne, čo je len 4 € denne, zohľadňuje dostatočným spôsobom i ďalšiu vyživovaciu povinnosť odporcu k dieťaťu pochádzajúcemu z jeho terajšieho vzťahu, ku ktorému má vyživovaciu povinnosť samozrejme aj matka tohto dieťaťa. Súd prvého stupňa nakoniec správne vyčíslil dlh na výživnom za preskúmané obdobie a správne rozhodol o jeho splatnosti, keď povolil otcovi (odporcovi) výhodu splátok dlžného výživného tak, aby uhradil výživné v štyroch splátkach, keďže z ust. § 160 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že určenie dlhšej ako trojdňovej lehoty na plnenie alebo povolenie splátok umožňuje súdu, aby sám nezávisle na návrhu účastníkov konania zväzil, či je povolenie takejto výhody vhodné so zreteľom na pomery toho, komu sa povinnosť plnenia ukladá, na výšku prisúdeného nároku alebo na iné okolnosti prípadu. Súd je tiež povinný prihliadnuť aj na postoj povinného k plneniu a ako aj na to, či povolenie takejto výhody nebude mať ťaživý dopad na oprávneného, prípadne či je možné od neho spravodlivo žiadať strpenie plnenia v splátkach alebo v dlhšej ako zákonnej trojdňovej lehote. Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať povoleniu výhody povinnému podľa § 160 ods. 1 O.s.p. v konaniach týkajúcich sa výživného a predovšetkým výživného pre dieťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť, ktoré je okrem iného prednostnou pohľadávkou so zreteľom na naliehavosť potreby, ktorej výživné slúži. Ani odvolací súd nevzhladol žiadne závažné okolnosti, pre ktoré by bolo potrebné povinného zvýhodňovať ďalšími splátkami, resp. splátkami v menšom rozsahu a to predovšetkým s poukazom na jeho postoj k plneniu vyživovacej povinnosti, nakoľko je pravidelne trestne stíhaný pre prečin zanedbania povinnej výživy vo vzťahu k navrhovateľovi a tiež s prihliadnutím na to, že ani matka navrhovateľa nebola pri uspokojovaní jeho potrieb zvýhodnená možnosťami splátok a musela ich uspokojovať tak, ako priebežne vznikali. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých výrokoch podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením.

Na záver odvolací súd dodáva, že výživné je osobným právom dieťaťa a nakoľko navrhovateľ dovšil plnoletosť 8.9.2013, zaniklo jeho zákonné zastúpenie matkou a preto je bežné výživné, ako aj dlžné výživné splatné priamo navrhovateľovi, ktorý je zároveň oprávnený výživné preberať, prípadne vymáhať exekučne vo vlastnom mene.

O trovách odvolacieho konania súd nerozhodoval, pretože žiaden z účastníkov náhradu trov konania nežiadal (§ 151 ods. 1, § 224 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.